سه شنبه 10 مرداد 1402 - 09:04

?ran yeni geosiyasi nizama keirmi

AB-n idar etdiyi Ukrayna anma mharibsi 500-c gn arxada qoydu. Bu mddtd dnyann bir ox lksi, o cmldn Yaxn rq lklri AB-a etimadn itirib v ranla birglik gstrrk z thlksizlik siyastlrind dyiikliklr etmkl, yeni geosiyasi nizama doru gedirlr.

arannews.com:irna- bu müharibnin rqi Avropada müxtlif ölçülrl davam etmsi v onun geni mnfi iqtisadi nticlri, hmçinin, NATO-nun Asiyaya doru faliyyt sahsini genilndirmk üçün Qrbin yersiz bhanlri, bugün bir çox dünya liderlri kimi Yaxn rqin v xüsusn d Fars körfzinin bir çox ölksini qlobal thlüksizlikl bal yeni konsepsiyada öz real yerlrini tapmaq bard düünmy, habel, AB-n itirak il Yaxn rq regionunda “kollektiv thlüksizlik” kateqoriyas il bal vvlki tsvvürlri yenidn nzrdn keçirmy vadar edib.

Blk d buna gördir ki, biz son bir ild bzi müharib edn ölklrin öz aralarnda vvlki grginliyi tdricn nec azaltdn v dünya güclrin qar qrzlrind d dyiiklik etdiklrini görürük. Nümun olaraq, xüsusil beynlxalq thlüksizlik sistemind yeni qütblmlrdn sonra ranla Fars körfzinin cnub ölklri arasnda son zamanlar yaranm deeskalasiyan qeyd ed bilrik.

Tbii ki, Ukraynadak müharib v onun Amerika trfindn yanl idar olunmasndan lav, ran, Çin v Rusiya arasnda üçtrfli thlüksizlik ittifaqnn yaradlmas v illik birg tlimlrin keçirilmsi kimi digr regional hadislr d Fars körfzi regionu ölklrinin daha çox Amerika rhbrliyin saslanan vvlki thlüksizlik siyastlrini yenidn nzrdn keçirmsin, bir növ rann itirak il bu yeni koalisiyaya qoulmaq istklrini bildirmsin sbb oldu.

Bu il 5 iyunda ran slam Respublikas Hrbi Dniz Qüvvlrinin komandan admiral hram rani eyni bölgdn olan oyunçularn itirak il Fars körfzind yeni dniz ittifaq yaradldn elan etdi. Bu xbr bir çox beynlxalq v regional mediada geni ks-sda dourdu.

Eyni zamanda bir çox analitik onun sözlrini drc edrk bel dlil gtirdilr ki, bu yeni plan (regional dniz ittifaqnn yaradlmas) Fars körfzinin regional thlüksizliyinin tmin edilmsind AB-n nnvi v uzunmüddtli rolunu asanlqla sual altna qoya bilr.

Tbii ki, bundan vvl ran v Sudiyy rbistan martn 10-da Pekind suveren sviyyd anlama memorandumu imzalamd. Bu da, Yaxn rq v Fars körfzi regionunun vziyytind genimiqyasl dyiiklik ba verdiyini göstrdi. Çünki bu hadis Çinin Qrbi Asiya geosiyastin daxil olmas, Amerika v Avropa Birliyinin bu regionda marginallamas üçün dönü nöqtsi oldu.

ran slam Respublikas il Sudiyy rbistan arasnda Pekind balanan bu ikinci razlamadan drhal sonra iranl admiral Fars körfzind ran, Sudiyy rbistan, raq, Qtr, Bhreyn, Hindistan, Pakistan v Birlmi rb mirliklrindn ibart yeni regional dniz blokunun yarandn elan etdi. Hans ki, Amerikann dünyann bu bölgsind apard tfriqçilik siyast ucbatndan o gün qdr yeni

قدرت گرفته از پرتال شمس - ITShams.ir

thlüksizlik ittifaq tsvvür etmk mümkün deyildi.

Yni AB-n 5-ci donanmas bugün Fars körfzind v Bhreynd yerls d, onun msuliyyt sahsin Fars körfzi v Hind okeannn qrb hisssi daxildir. Amma bu Fars körfzi ölklri arasnda Amerikann daimi müttfiqlrindn biri saylan B d var. Lakin bugün B regional msllrd Amerikaya yönlmi birtrfli istiqamtlnmsindn l çkib v bu Fars körfzi dniz ittifaqna qoulmaq üçün yeni müracitçidir.

ran admiralnn bu açqlamalarnn Amerika hökumtinin reaksiyasna sbb olmas blk d laqsiz deyildi. Çünki bu açqlamalardan ilk üzüln yazç v keçmi amerikal diplomat “Dennis Ross” oldu v tvitind buna srt reaksiya verdi. Tbii ki, izlyicilr trfindn çoxlu tnqidi reaksiyalarla üzldi.

Bununla bel, demk olar ki, ran son illr yeni geosiyasi nizama doru irlilyir v bu, asanlqla Amerika üçün ciddi hycan siqnal ola bilr. slind, ran Respublikasnn Prezidenti brahim Risinin 4 iyunda: “Dünya Amerika hegemonluuna müqavimt göstrn ölklrin yeni geosiyasi nizama doru irlilyir. ran da daxil olmaqla, bu ölklr Vainqtonun mövqelrinin ziflmsi fonunda öz maraqlarn daha effektiv müdafi ed bilcklr” demsi, laqsiz deyildi.